

PRÓBAÉRETTSÉGI • 2011. január 22.

A

KÖZGAZDASÁGI ALAPISMERETEK (ELMÉLETI GAZDASÁGTAN)

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsga időtartama: 180 perc

Mellékelt lapok száma:

Pontszám**:

Javító tanár neve**:

Javító tanár elérhetősége**:

A próbaérettségi eredményét a megadott e-mail címedre fogod megkapni, így fontos, hogy ugyanazt a címed add meg, mint amivel regisztráltál. Dolgozatod megtekintésére 2011. február 8-tól lesz lehetőség. Amennyiben a javítással kapcsolatban kérdésed merülne fel, a javító tanárt keresd fel az e-mail címén keresztül, hiszen vele fogsz tudni konzultációs időpontot megbeszélni.

Fontos tudnivalók

A feladatlap összetett, amelyet a különböző feladattípusok szerint részekre bontottunk.

A kidolgozásnál vedd figyelembe a feladattípushoz tartozó *dőlt betűvel* szedett tájékoztatót is! Megoldásaidnál kövesd a feladat utasításait! Maximális pontot csak akkor adunk, ha minden részkérdésre válaszolsz. Az egyes feladatoknál feltüntettük a részmegoldásokért járó pontszámot is. A maximális pontszám 100.

Kidolgozásaidat és válaszaidat a feladatlapra kell rögzítened! Piszkozatot pótlapon készíthetsz!

Ha a megoldáshoz is szükséged van pótlapra, ezt jelöld meg az adott feladatnál!

Az ábrák előkészítésénél használhatsz ceruzát, de a végső megoldást tollal rögzítsd!

A pontos ábrázolás érdekében használj vonalzót!

A számítások elvégzéséhez nem programozható zsebszámológép használható.

Sok sikert és jó munkát kíván a Közgáz Szekció!

I. Feleletválasztás**20 pont**

Egy-egy állítás teljessé tételéhez 4 válaszlehetőséget adunk meg, de közülük csak egy helyes. A többi változat vagy csak részigazságokat tartalmaz, vagy teljesen hibás. **Válaszd ki a helyes válasz betűjelét, és írd a feladatok előtt lévő táblázatba a megfelelő sorszám alá!** Figyelem! Csak egy helyes választ fogadunk el. Nem egyértelmű, vagy egynél több megjelölés esetén nem adunk pontot.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.

- Gossen I. törvénye szerint
 - az összhaszon egyre kisebb mértékben növekszik.
 - a határhaszon egyre kisebb mértékben növekszik.
 - a határhaszon gyorsabban nő, mint az összhaszon
 - az összhaszon gyorsabban nő, mint a határhaszon.
- Az alábbi képletek közül melyik írja le helyesen a határkötség számítási módját?
 - $AC = MC$
 - $MC = VC - FC$
 - $MC = \Delta VC / \Delta Q$
 - $MC = AVC$
- Ha egy jószág kereszt-árrugalmassága pozitív, akkor biztos, hogy
 - luxus jószágról beszélünk
 - normál jószágról beszélünk, ha 1-nél nagyobb az érték, akkor luxus jószágról
 - 1%-os árváltozás hatására pozitív irányba nőtt a termékből fogyasztott mennyiség, tehát inferior jószág
 - 1%-os árváltozás hatására nőtt egy másik termékből a fogyasztott mennyiség, tehát helyettesítő termékekről beszélünk
- Egy tökéletesen versenyző vállalatra a következő állítás nem igaz:
 - Optimális termelés mellett a határkötség megegyezik P-vel
 - Optimális termelés esetén a határkötség megegyezik a határbevétellel
 - A kínálati függvényt nem értelmezzük
 - Árelfogadó magatartást feltételezünk a vállalat esetében

5. A szűkösség azt jelenti, hogy
- a) túl sok a rendelkezésre álló erőforrás.
 - b) túl kevés a szabad jószág.
 - c) túl sok a kielégített szükséglet.
 - d) nincs elég erőforrás a szükségletek kielégítéséhez.
6. A kereslet törvénye szerint egy jószág árának növekedése miatt
- a) csökken a vásárlási szándék.
 - b) a keresett mennyiség növekszik.
 - c) a kínált mennyiség növekszik.
 - d) csökken az eladási szándék.
7. Egy fogyasztó közömbösségi térképén az A jószágkosár magasabb közömbösségi görbén található, mint a B jószágkosár. Ebből arra következtethetünk, hogy
- a) az A jószágkosár kisebb hasznosságú, mint a B jószágkosár.
 - b) az A jószágkosár nagyobb hasznosságú, mint a B jószágkosár.
 - c) az A jószágkosár ugyanolyan hasznosságú, mint a B jószágkosár.
 - d) a két közömbösségi görbe biztosan metszi egymást.
8. Melyik az a termelési tényező, amelynek kínálati függvénye visszahajló?
- a) Egy szakma összesített piaci munkakínálata.
 - b) Az egyén munkakínálata.
 - c) A bérbe adott termőföld kínálata.
 - d) A pénztőke kínálata.
9. Melyik lehet közjószág az alábbiak közül?
- a) A gyalogátkelő-helyet jelző KRESZ-tábla.
 - b) A Coca-Cola.
 - c) A tengerparti hotelszoba.
 - d) A mobiltelefon.
10. Tegyük fel, hogy egy gazdaság csak kétféle terméket termel: fegyvert és élelmiszert. A gazdaság akkor tudna még több élelmiszert előállítani, ha
- a) megszüntetné a munkamegosztást.
 - b) korlátozná a piac működését.
 - c) csökkentené a fegyverek előállítását.
 - d) bezárná az összes iskolát.

Szöveges feladatok**1. Igaz-Hamis állítások**

12 pont	
----------------	--

*Az alábbiakban felsorolt megállapításokról el kell döntened, hogy igazak vagy hamisak. Kérünk, hogy az állítások elé írt **I** (igaz), illetve **H** (hamis) betűvel jelezd döntésed! Áthúzott betűjeleket, vagy nem egyértelmű jelöléseket nem fogadunk el. FIGYELEM! VÁLASZODAT INDOKOLNOD KELL! Minden helyes indoklás 1 pontot ér.*

1. A pótlólagos jószágegységek elfogyasztása során a teljes haszon egyre nagyobb mértékben nő, vagyis a határhaszon nő.
2. A költségvetési egyenes meredeksége az árak arányát fejezi ki.
3. Minden számviteli költség explicit költség, de nem minden explicit költség számviteli költség.
4. A termelői többlet a fogyasztó rezervációs árának és a tényleges piaci árak a különbsége.
5. A komparatív előnyök kihasználásával kölcsönösen közelednek egymáshoz az országok alternatív költségei és arányai.
6. Egy termék életciklus görbéje a termék piaci eladásainak mennyiségét mutatja az idő függvényében.

2. Definíciók

8 pont	
---------------	--

Írd le röviden, 2–4 sorban a felsorolt fogalmak illetve gazdasági jelenségek meghatározását vagy értelmezését!

1. A munka határterméke:

2. Pozitív externália:

3. Fedezeti pont:

4. Közömbösségi görbe:

3. Kifejtős kérdés

8 pont	
---------------	--

Írj szöveges választ, amelyben feltárod, és részletesen kidolgozod a válasz megalapozását szolgáló összefüggéseket! Munkád során törekedj a világos és áttekinthető közlésre! A mondanivaló jellege szerint tagold, vagy csoportosítsd és emeld ki a legfontosabb gondolatokat!

Hasonlítsd össze a részvényt és a kötvényt!

4. Elemző feladat

8 pont	
---------------	--

Az alábbiakban egy bizonyos piaci esemény hatásait kell értékelned. A megoldás során vagy szöveges választ kell írnod a kipontozott részekhez, vagy meg kell jelölnöd a felsorolt lehetőségek közül a megfelelő választ!

Az alábbiakban az alma piacának változását követjük, és különböző gazdasági események hatását kell értékelned.

Értékelj egyenként a különböző gazdasági események piaci hatását és állapítsd meg a változás irányát! Egészítsd ki a mondatokat a változást jellemző kifejezések (növekszik, csökken) felhasználásával helyes állításokká!

- a) Ha a nyári aszály miatt kevesebb alma terem, akkor az eladásra felkínált alma mennyisége
- b) Ha az alma keresleti függvénye jobbra eltolódik, és a kínálat változatlan marad, akkor az alma piaci ára
- c) A legnépszerűbb magazin részletes cikksorozatát közöl az alma kedvező élettani hatásáról. A cikksorozatot követően a vevők vásárlási szándéka
- d) Jelentős mennyiségű, de jó minőségű és olcsó almaszállítmány érkezik külföldről. Ennek hatására az összkínálat
- e) Ha a bőséges termés miatt az almapiacon túlkínálat alakul ki, akkor az alma piaci ára valószínűleg
- f) Sorold fel az esemény(ek)nek a betűjelét, amely(ek) a kínálati függvény eltolódását jelentik!

8 pont

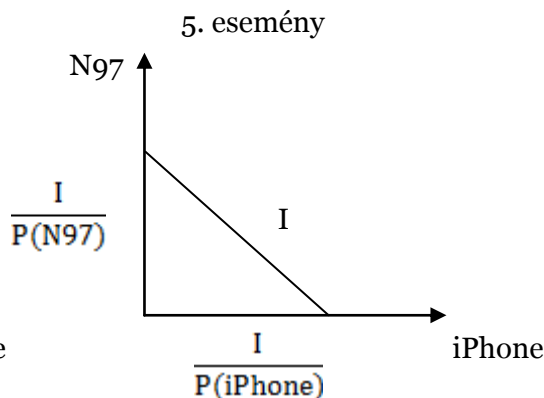
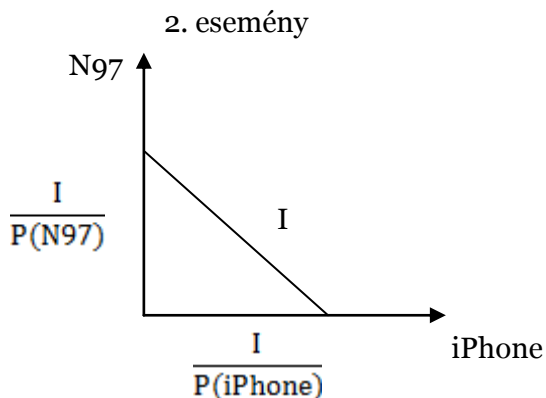
Elemző, értékelő feladat

Az alábbiakban egy bizonyos gazdasági esemény hatásait kell értékelned. Írj egy-egy szavas szöveges választ a kipontozott részbe, és így a mondatot egészítsd ki helyes állítással! A rövid kiegészítésnek a változás minőségét vagy mennyiségét kell jellemeznie. (Pl. nő, csökken, nem változik stb.)

Az iPhone és a Nokia N97 helyettesítő termékek, a rájuk vonatkozó közömbösségi görbék pedig „jól viselkedők”. Elemezd az alábbi piaci, valamint egy adott fogyasztóval történt események következményeit és egészítsd ki a mondatokat igaz állításokká. Az események egymástól függetlenül, ceteris paribus következtek be.

1. Ha a fogyasztó jövedelme ceteris paribus nő, a két termékből fogyasztott optimális jószágkosár egy, a korábbinál közömbösségi görbén helyezkedik el.
2. Az Apple új marketing stratégiája révén nőtt az iPhone iránti kereslet, így az iPhone ára, aminek hatására a költségvetési egyenes meredeksége
3. Ha a fogyasztó jövedelme kétszeresére nő, míg az N97 ára felére csökken, akkor az N97-ből elérhető maximális fogyasztott mennyiség
4. A magasabban elhelyezkedő közömbösségi görbék alakja, (mint) az alacsonyabban elhelyezkedő(-vel).
5. Mindkét telefon árának a korábbi kétszeresére történő növekedése esetén a költségvetési egyenes meredeksége

Jelöld az alábbi ábrán a 2. és 5. pontban bekövetkezett eseményeket.

II. Számítási és grafikus feladatok

Az egyes feladatoknál megfogalmazott pontos utasítás szerint járj el: végezd el a szükséges számításokat, és/vagy készítsd el a feltételekhez illeszkedő ábrákat és jelöld meg válaszaidat a feladatban szereplő részkérdés sorszámával! A számítási feladatoknál nem elegendő az eredmények felírása; a számítás elméleti alapjait, az alkalmazott képleteket is rögzítsd a feladatlapon!

8 pont	
---------------	--

5. feladat

Az alábbi táblázat a Studium Generale diákszervezet 2009-es, illetve ideai 2010-es tavaszi tábori értékesítési adatait tartalmazza hiányosan.

- Egészítsd ki a táblázatot a hiányzó adatokkal a megadott információk alapján.
- Számítsd ki a Leesett?! című kiadvány keresletének rugalmasságát. *(Eredményed tört számként, vagy két tizedesig kerekítve add meg.)*
- Megérte-e emelni a Leesett?! árát? **Miért?**

Termékek	2009-es		2010-es	
	Ár/db (Ft)	Mennyiség (db)	Ár (Ft)	Mennyiség
Leesett?!	1500		1700	27
Makrosor	1400			38
Mikrosor				
Összes KG-s kiadvány	-	50	-	80
Tábori póló	1500	110		

A hiányzó adatok meghatározásához segítség:

- KG-s kiadvány értékesítése kizárólag Mikro- Makrosorból illetve Leesett?!-ből tevődött össze, mind a 2 évben.
- Semmiféle kedvezményben nem részesülnek a vásárlók semmilyen esetben sem.
- A Mikro, illetve Makrosor ára a 2010-es évben azonos, összesen 3000Ft-ba kerül a kettő együtt.
- 2009-ben a Makrosor 100Ft-tal olcsóbb volt a Mikrosornál.
- 2009-ben a kiadvány értékesítés 60%-a a Leesett?! volt, Mikro-Makro-ból érdekes módon ugyanannyi fogyott (20-20%)
- A tábori póló ára változatlan, ennek ellenére 13 db-bal kevesebb fogyott belőle 2010-ben.
- 2010-ben a Mikrosorból értékesített mennyiség 5 db-bal nőtt 2009-hez képest.

7. feladat

10 pont	
----------------	--

Pistike **100.000** Ft zsebpénzt kap anyukájától. Mivel múlt hónapban már vásárolt új telefont, azelőtt pedig laptopot és kamerát, úgy döntött, hogy most befekteti a pénzét. Mivel SG-s diák, jól tudja, hogy többféle befektetési lehetőség közül választhat. Az alábbi befektetések közül dönts el, melyiket éri meg jobban megvalósítani Pistikének, ha a piaci kamatláb **10%**. (Számításaid során 4 tizedesjeggyel számolj, a végeredményt pedig kerekítsd ezer forintra.)

- a) Befektethet OTP részvényekbe, melyek névértéke **10 ezer** Ft részvényenként és várhatóan évi **4 ezer** Ft osztalékban részesülhet utánuk (Pistike ebben az esetben később sem válna meg részvényeitől).
- b) Befektethet viszont egyik ismerőse újonnan alakuló vállalkozásába is **5 éves** időtartamra, amelynek ismerőse által kalkulált, Pistikének juttatott előrelátható jövedelme évenként rendre: **100.000 Ft, 230.000 Ft, 150.000 Ft, 140.000 Ft, 200.000 Ft**.

8.feladat**10 pont**

P	Q	TC	MC	AC	AVC	TR	MR	Profit
24	0	20						
	5	80						35
			10		11	220		
21	15	170				315	19	
20		220		11				
18	30		15					
17	35		20				11	
16		620				640		
14	50			20				-300
	70		55				0	

- a) Töltsd ki a táblázat hiányzó adatait! (Törtszámoknál kerekíts 1 tizedes jegyre!)
- b) Határozd meg a táblázat adatait felhasználva, hogy mennyit kínál a piacon eladásra a vállalat, ha a profitját maximalizálja! Indokold válaszod!

9.feladat

8 pont	
---------------	--

A Vidám Betanított munkáspresszóban minden vendég iszik 11-ig, és 11 után. A környék lakóinak minden gól után el kell takarítani egy összetörött poharat, ami nekik 80 Ft költséget jelent, ám mivel a vendégek minden gól után elénekelnak egy nótát, és a szomszédok szeretik a jó zenét, minden nóta után 40 Ft-al csökkenti előbb említett költségeiket. A szomszédok azonban aludni is szeretnek, éppen ezért 11 után minden előadott nóta hatása ellentétes, azaz 40 Ft-os költséget jelent. A csapos költségeit $MC = 40 + 2Q$ jellemzi, a kereslet 11 előtt és után is egyaránt $D : Q = 160 - P / 2$

- a) Alapesetben milyen ár és mennyiség mellett van egyensúlyban a két piac (11 előtt és után) illetve mekkora a jóléti veszteség mértéke?
- b) Az önkormányzat kezelni szeretné a problémát, és adót vet ki. A probléma az, hogy a 11 előtti és utáni sörökre egyforma adót kell megadnia, amit úgy tervez megoldani, hogy a két optimális adónak az átlagát fogja alkalmazni. Mekkora lesz az adó, az eladott sörök száma és a sörök ára? Mennyi a jóléti veszteség ekkor, ha az egyes társadalmi határköltségek nem változnak a 9.1 –es feladathoz képest.
- c) Ha az önkormányzat külön adóztatja a sört 11 előtt és 11 után, mekkora lesz a két adó, ár és mennyiség?
- d) Melyik eset hoz több adóbevételt, illetve melyik jobb a csapos számára (ha az árbevételét maximalizálja) ?